

TOSSAL DE MONTERÓ

Noguera

Del Pont d'Escalera al Tossal de Monteró per la coma i el castell de Gelis. Retorn pel camí de l'embassament de Sant Llorenç de Montgai.

Distància	7,24 km
Desnivell acumulat	494 m
Nivell de dificultat	Fàcil / difícil
Data	12 de desembre de 2014
Cartografia	Ed. Piolet: Sant Llorenç de Montgai-Camarasa (1:20000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=8440797

La Serra de Monteró s'alça a sol ixent de Sant Llorenç de Montgai, a la riba oposada del seu embassament sobre el Segre.

La corona el Tossal de Monteró que, com indica el seu nom, és un altiplà. En aquest punt hi hagué un assentament militar romà, *castellum* ocupat durant els segles II i I aC. Al jaciment s'hi ha localitzat ceràmica, armes, monedes, fragments de plom amb grafia ibera i altres estris (1).

Sobre un espadat del vessant ponentí s'alça el castell de Gelis o d'en Txelis, tal com se l'anomena en les publicacions de recerca arqueològica. Fou un *as-sakhra* o reducte fortificat situat en una penya i utilitzat com a assentament d'una guarnició andalusina durant segle XI. Perfectament adaptat al terreny, conserva part dels seus murs de tancament. També s'hi ha documentat una ocupació pre-històrica del bronze mitjà (1).

A migdia, sobre els contraforts que dominen la presa de Sant Llorenç es poden observar restes de trinxeres on s'hi havia parapetat l'exèrcit republicà al front del Segre, el 1938 durant la Guerra Civil (2).

La serra està situada en un entorn de gran bellesa dins de l'Espai Natural Protegit Aiguabarreig Segre-Noguera Pallaresa, a migdia del Mont-roig.

La dualitat en la qualificació del nivell ve donada perquè el tram de pujada no revesteix cap dificultat especial, solament el Pas Orellut comporta ajudar-se amb les mans en dos punts, però podem esquivar-lo per un altre camí. Tanmateix la baixada té un tram envaït per la brolla on el camí s'ha perdut i cal davallar el cingle de la Roca Rampunyera per un antic grau poc evident. Un cop superat aquest tram, el camí de la Ribera per marge esquerre de l'embassament és un passeig d'allò més plaent.

Itinerari alternatiu

Després de realitzar i publicar la ruta localitzo [aquest track](#) que permet evitar el tram de la Roca Rampunyera (4). L'autor ens informa "baixada on pràcticament es pot córrer tota l'estona, senderet net i practicable 99%"

Accés

Des de la C-13 entre Balaguer i Camarasa, ens desviem per la LV-9047 cap a Sant Llorenç de Montgai. Aparquem en un petit espai just abans del Pont d'Escalera.

Pont d'Escalera (251 m)

Panell informatiu. Prenem el camí de la Ribera. El seguim 260 metres.

Coma de Gelis (258 m)

Un corriol senyalat per una fita s'enfila fort a mà esquerra per una comella (SW). Quan ja albirem els espadats del Pas Orellut (esquerra) i del castell (dreta) rebutgem un camí a mà dreta (3) i continuem fins al coll (S) on vers la dreta, per camí evident, ens enfilem al castell.

Castell de Gelis o d'en Txelis (504 m)

Encimbellat hi accedim pel cantó de migdia, aprofitant una falla on se situà una estreta entrada formant un corredor allargat i estret.

Al punt culminant, on hi ha hissada una senyera, gaudim d'una bona perspectiva de la contrada, excepte vers migdia.

Coll (466 m)

Un corriol baixa a mà dreta (S), volta la mola i ens menaria just a la sortida del Pas Orellut, abans de la lleixa. Poc més amunt un altre surt a mà esquerra, també volta la mola i ens uns 230 metres s'ajunta amb el del mig que creua el Pas Orellut.

Seguim el camí del mig i per l'esquerra d'una agullola ens introduïm dins d'un profund i estret esvoranc a la roca d'uns 65 metres de llargada, on ens caldrà ajudar-nos amb les mans (grimpada curta i fàcil) tant a l'entrada com a la sortida.

A la sortida continuem un 60 metres més per una lleixa fins que abastem el pla del tossal.

Poc més enllà, per l'esquerra, se'ns ajunta el camí que hem deixat just a l'entrada del pas.

Bifurcació (538 m)

Continuem en suau pendent i per camí ben definit (S) fins al cim.

Tossal de Monteró (575 m)

Vèrtex geodèsic. Les excavacions del jaciment han deixat al descobert la base de diversos murs i estances del que fou una fortificació romana dels segles I i II aC.

Seguint la línia del suau carener, cent metres al NE i la mateixa distància al S s'hi localitzen més excavacions.

A llevant, a 230 metres i en una petita fondalada, s'hi ha localitzat una agrupació de sitges on s'ha recollit ceràmica de la primera edat del ferro i ibèric antic.

A cinc-cents metres en aquesta direcció, sobre un turó, hi ha un altre jaciment on s'hi ha localitzat més ceràmica ibera i nius de metralladores.

Continuem per camí ben fressat (SSW), seguint el cordal carener, passant per un altre jaciment i deixant a la fondalada de l'esquerra una zona de repoblació forestal.

Camí del Cobert del Mingo (502 m)

Rebutgem a mà esquerra el ben fressat camí que baixa al Cobert del Mingo. Continuem pel carener (SW).

Deixem el camí (485 m)

Quan el camí fa un gir i baixa encarant-se a un clap boscos (SE), l'abandonem per la dreta carenejant (SW), seguint un rastre poc definit (4).

Creuem una antiga trinxera i, poc més enllà girem 90° a la dreta (NW) buscant el millor pas entre terreny embrollat. Sense creuar una torrentera anem a l'esquerra a buscar l'entrada al grau que ens ha de permetre salvar el cingle de la Roca Rampunyera.

Grau a la Roca Rampunyera (390 m)

L'identifiquem perquè és un pas obert entre dues penyes. Malgrat la brolla que ens dificulta la marxa, podem albirar que es tracta d'un antic grau esglaonat.

Un cop hi hem davallat continuem cercant els millor passos entre la brolla i marges de pedra seca en direcció a un collet des de on anem baixant (W) en direcció a l'embassament seguint, de tant en quan, indicis d'un antic camí.

Camí de la Ribera (257 m)

Seguim a mà dreta l'antic camí de ferradura que recorre el marge esquerre de l'embassament, planer en general i de pendents poc pronunciats. Anem albirant els rogencs espadats septentrionals del Tossal de Monteró, del Castell de Gelis i Sant Llorenç de Montgai a l'altra riba.

Més endavant passem als peus de l'esvelta i afilada cresta de la Coma de Gelis superada la qual ja tenim a tocar el Pont d'Escalera.

- (1) Joan Ferrer *et alii.*(2009) Els materials arqueològics i epigràfics de Monteró (Camarasa, la Noguera, Lleida): troballes anteriors a les excavacions de l'any 2002
- (2) Pol Galitó *et alii.*(2006) Les Batalles del Segre i la Noguera Pallaresa.
- (3) El seguim fins a un collet (443 m) amb vistes sobre Sant Llorenç on en perdem la continuïtat.
- (4) El camí ben definit que abandonem no figura als mapes consultats (topogràfic ICC i Ed. Piolet), en canvi el rastre que seguim si que apareix ressenyat al mapa de l'Ed. Piolet.